

38. Perjantaina 27 päivänä maaliskuuta 1998

kello 13

Päiväjärjestys

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys laeiksi osakeyhtiölain, osuuskuntalain 9 luvun, asunto-osakeyhtiölain 6 luvun, asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain 8 luvun, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 9 luvun ja säätölain 11 §:n sekä kirjanpitolain muuttamisesta 1504

Hallituksen esitys 8/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 5/1998 vp

Lähetekeskustelu

2) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1997 1505

Kertomus 1/1998 vp

Mietintöjen pöydällepano

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1996 1512

Kertomus 4/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 3/1998 vp

4) Hallituksen esitys vuoden 1998 lisätalousarvioksi 1513

Hallituksen esitys 2/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 4/1998 vp
Lisätalousarvioaloite 1—21/1998 vp

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Ala-Nissilä, Alho, Andersson C., Anttila U., Huotari, Jaakonsaari, Juhantalo, Kalli, Kallis, Kanerva S., Kantalainen, Karhunen, Kempainen, Kiljunen, Koistinen, Korhonen R., Kortenieniemi, Krohn, Kuoppa, Lehtosaari, Rajamäki, Rosendahl, Taina, Tennilä, Tiuri, Tulonen ja Vehkaoja.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien perusteella edustajat C. Andersson ja Jaakonsaari sekä muun syyn perusteella edustajat Ala-Nissilä, U. Anttila, Huotari, Juhantalo, Kalli, Kallis, S. Kanerva, Kempainen, Koistinen, R. Korhonen, Kortenieniemi, Krohn, Kuoppa, Rajamäki, Rosendahl ja Tennilä sekä tämän kuun 30 päivään virkatehtävien perusteella ed. Kiljunen.

Uudet hallituksen esitykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 22—24.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 12, 14, 19, 25, 31, 34, 39, 55, 65, 82, 90, 103, 105, 107, 110—112 ja 134.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laeiksi osakeyhtiölain, osuuskuntalain 9 luvun, asunto-osakeyhtiölain 6 luvun, asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain 8 luvun, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 9 luvun ja säätiölain 11 §:n sekä kirjanpitolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys 8/1998 vp

Talousvaliokunnan mietintö 5/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Kun menneellä viikolla oli jo sellainen harmittava takaisku, että yhdessä istunnossa ei ollut lainkaan talousvaliokunnan käsittelemiä asioita, niin asia täytyy nyt vastaavasti korjata ja pari sanaa sanoa tämän päivän listalla olevasta asiasta.

Uusi kirjanpitolaki astui voimaan äskettäin, kuten myös sitä koskeva asetus. Kirjanpitolakia uudistettaessa jäi kuitenkin vielä päällekkäisyyksiä uuteen kirjanpitolakiin ja vastaavasti osakeyhtiölakiin ja muihin yhteisölakeihin. Nyt tällä lakiehdotuksella korjataan tilanne ja poistetaan tarpeettomat päällekkäisyydet. Siltä osin asia on hyvin tekninen, joskin tietysti suurempimerkityksenä on siirtymäsäännöksen muuttaminen, joka antaa lisäaikaa uuden kirjanpitolain soveltamiseen. Siirtymäsäännöksessä otetaan nyt paremmin huomioon ne yhtiöt, joiden tilikausi on jotakin muuta kuin kalenterivuosi. Uuden siirtymäsäännöksen vuoksi lakiehdotuksen käsittelyä on pidetty kiireellisenä.

Valiokunta puoltaa yksimielisesti hallituksen esityksen hyväksymistä, mutta joutui asian käsittelyn yhteydessä sellaisen ongelman eteen, jota ei voitu ratkaista tämän asian käsittelyn yhteydessä. Kirjanpitolautakunta on vuosi sitten antanut ratkaisun, jonka mukaan asumisoikeusmaksut kirjattaisiin eri tavoin asumisoikeusyhteisöjen tileissä riippuen siitä, ovatko talot osakeyhtiömuotoisia vai yhdistysmuotoisia. Kirjanpitolautakunta on katsonut, että asumisoikeusyhtiöiden asumisoikeusmaksut tulee kirjata omistajayhtiöissä vieraaksi pääomaksi. Tämä näyttää muodostuvan ongelmaksi näissä yhtiöissä, koska menettelystä seuraa se, että myös indeksikoro-

tukset on kirjattava vieraaksi pääomaksi. Tämä taas puolestaan heikentäisi näiden yhtiöiden tulosta ja vähentäisi kirjanpidollista omaa pääomaa.

Asiaa on nyt asian ollessa eduskunnassa selvitetty kolmen ministeriön välisissä neuvotteluissa. Me palautimme asian neuvotteluun, jossa olivat mukana kauppa- ja teollisuusministeriö, ympäristöministeriö ja oikeusministeriö, kaikki ministeriöitä, joilla on jotakin sanottavaa tämän asiakokonaisuuden ympäriltä. He eivät kenneet löytämään ratkaisua, joka olisi voitu toteuttaa asianmukaisesti tämän ehdotuksen yhteydessä. Tämän asian purkamiseen ei esimerkiksi eduskunnan toimivalta olisi enää riittänyt.

Asia on sovittu hoidettavaksi sillä tavoin, että eduskunta saa aikanaan, mahdollisimman pian, uuden ehdotuksen siitä, miten asia hoidetaan niin, että asumisoikeustalot eivät tule kovin erillaiseen asemaan riippuen siitä, ovatko ne osakeyhtiömuotoisia vai yhdistysmuotoisia, ja että toisaalta myös velkojan suoja voidaan hoitaa asianmukaisella tavalla.

Näin ollen asia ei ole ongelmallinen enää tämän esityksen yhteydessä. Meille on tästä selvästi luvattu ehdotus. Asia ei ole myöskään ongelmallinen osakeyhtiömuotoisille taloille. Saamme selvityksen mukaan edellinen tilinpäätös on tehty vanhan käytännön mukaisesti ja kirjaaminen on tapahtunut omaan pääomaan sillä huomaautuksella, että tämä ei vastaa kirjanpitolautakunnan näkemystä. Näin he ovat ajatelleet jatkaa siksi, kunnes asia jollakin kohtuullisella tavalla lakiehdotuksessa korjataan. Jäämme vain odottamaan ministeriltä uutta esitystä, joka varmistaa, että mitään ongelmia ei jatkossa synny.

Ed. S j ö b l o m : Arvoisa puhemies! Lakiesitys on todella hyvä, siinä oleva osakkeiden lunastus selvennys on tarpeen, samoin siirtymäsäännös. Kun otetaan huomioon, että 95 prosenttia on pienyhtiöitä, niin ehdotus liitetietojen ja toimintakertomuksen osalta on myös erittäin hyvä.

Valiokunnan puheenjohtaja selvensikin hyvin Aso-ongelman ja uskon samoin, että siihen lupauten mukaan tulee ratkaisu.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Totean, että lakiesitys on todella hyvä, mutta asumisoikeusasuntoyhtiöissä muodostuu asukkaan 15 prosentin pääomasijoituksesta, jota vuosittain indeksitarkistuksella tarkistetaan, sellainen ongelma, että asukas on vastuul-

linen henkilö etsimään osakkeelleen uuden ostajan, ja jos hän sitä ei löydä, asumisoikeusasuntoyhtiö joutuu ostamaan ja lunastamaan tämän 15 prosenttia plus indeksikorotukset. Mielestäni asumisoikeusasuntoyhtiöissä pitäisi perustamissopimus uusia niin, että jatkossa yhtiöt pystyvät toimimaan. Mielestäni jatkossa on mahdotonta toimia, koska yhdistyksiltä loppuu oma pääoma.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1997

Lähetekeskustelu
Kertomus 1/1998 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. W a h l s t r ö m : Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvoston kertomuksen käsittely osuu tällä kertaa ajankohtaan, jolloin osa neuvostoa on koolla. Neuvoston puheenjohtajisto on nimittäin juuri päättänyt kokouksensa täällä Helsingissä.

Kokouksen yhteydessä puheenjohtajistolla oli myös seminaari, jossa se käsittelee muun muassa neuvoston uudistetun organisaation toimivuutta ja tarkasteli asioiden käsittelyä valiokuntalaitoksessa ja neuvoston istunnoissa. Tämä olikin tarpeellista, sillä viime vuosien laajojen uudistusten jälkeen saatettiin yhteistyössä vuonna 1997, siis kertomusvuonna, jälleen keskittyä enemmän sisältökysymyksiin. Valiokunnat kartoittivat perusteellisesti omia toimialojaan ja keskeisten asioiden valmistelua varten asetettiin työryhmiä. Puheenjohtajisto oli myös entistä aktiivisempi yhteistyöbudjetin valmistelussa ja turvallisuuspoliittisten asioiden käsittelyssä.

Neuvostossa herätti eniten kiinnostusta Pohjoismaiden neuvoston Eurooppa-valiokunnan asia-alaan liittyvä Eurooppa-politiikka, varsinkin Euroopan unionin pohjoismaisten jäsenten toiminta EU:n hallitustenvälisessä konferenssissa. Neuvosto käsittelee ajankohtaisia turvallisuuspoliittisia asioita sitä varten järjestetyssä konfe-

rensissa, mutta myös muodollisemmin puheenjohtajistossa. Myös lähialueyhteistyötä laajennettiin erityisesti lisäämällä yhteydenpitoa Venäjällä sijaitsevien lähialueiden kanssa. Esimerkiksi Pietarissa toimiva Pohjoismaiden tiedotustoimisto sai viimein virallisen aseman. Myös perinteisiä pohjoismaisia arvoja pidettiin yllä muun muassa järjestämällä Oslossa suuri kulttuurikonferenssi, jonka yhtenä pääpuhujana oli Unescon pääjohtaja Frederico Mayor.

Puheenjohtajiston yhteydet muihin eurooppalaisiin järjestöihin sekä lähialueisiin ja lähimaihin jatkuivat myös entisessä laajuudessaan. Arktisten alueiden parlamentaarikkoyhteistyökomiteassa Pohjoismaiden neuvosto toimi vastaperustetun Arktisen neuvoston aseman vahvistamiseksi, ja mikä ilahduttavinta, Pohjoismaiden jo kauan harjoittama arktisten alueiden yhteistyö koetaan nykyisin tärkeäksi jo muissakin Euroopan maissa. Suomen hallituksen aloite pohjoisesta ulottuvuudesta on otettu myönteisesti vastaan.

Arvoisa puhemies! Aloite pohjoisesta ulottuvuudesta on meille pohjoisessa asuville kansoille tärkeä asia. Tärkeää on myös Pohjolan turvallisuus. Palauttakaamme mieliin se seikka, että Pohjoismaiden neuvosto järjesti juuri tässä salissa viime elokuun loppupuolella Pohjolan ja sen lähialueiden turvallisuutta käsittelevän konferenssin, johon tuli yli 400 osanottajaa. Pääteemoja oli kolme: Pohjoisen Euroopan turvallisuuspoliittiset haasteet, turvallisuuspoliittiset näkökohdat demokratiaan, ihmisoikeuksien puolustamiseen ja taloudelliseen kehitykseen tähtäävässä yhteistyössä sekä erityisen ajankohtaisena Naton laajeneminen ja sen vaikutukset Itämeren alueen turvallisuuspolitiikkaan.

Kun ulkoasiainvaliokunta nyt ottaa tämän Pohjoismaiden neuvoston kertomuksen käsiteltäväkseen, toivoisin, että se paneutuisi erityisen tarkasti tässä konferenssissa esitettyihin näkemyksiin.

Haluan lisäksi kiinnittää huomiota Pohjoismaiden neuvoston 49. istuntoon, joka niin ikään pidettiin tässä salissa viime vuoden marraskuussa. Ruotsin pääministeri Göran Persson esitteli istunnossa Ruotsin puheenjohtajakauden ohjelman. Sen mukaan Pohjoismaiden tulee ensinnäkin tehdä enemmän yhteistyötä työllisyyden parantamiseksi. Toiseksi maiden tulee kehittää Pohjolaa ja sen lähialueita ekologisesti kestäväksi alueeksi. Ruotsi haluaa, että nämä kaksi aihepiiriä saataisiin laajalti mukaan hallitusyhteistyöhön ja niiden puolesta toimittaisiin kaikilla

sektoreilla. Ympäristöalalla Ruotsi pyrkii integroimaan Pohjoismaiden kansalliset energiajärjestelmät Itämeren alueen järjestelmiin. Sen tavoitteena on taata energiansaanti, mutta vähentää ympäristön kuormitusta.

Muita tärkeitä yhteistyökysymyksiä ovat pääministeri Perssonin mukaan Pohjoismaiden kielten ymmärtämisen lisääminen, hyvinvointiyhteiskunnan kehittäminen ja yhteistoiminnan lisääminen vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

Marraskuun istunnossa käsiteltiin myös ulkoja turvallisuuspolitiikkaa. Norjan ulkoministeri Knut Vollebæk antoi ulkopoliittisen selonteon, jossa eurooppalaisten yhteistyökysymysten todettiin olevan keskeisellä sijalla Pohjoismaiden ulkopoliittisessa yhteistyössä. Tyytyväisenä onkin pantu merkille, että EU:n pohjoismaiset jäsenmaat saivat Amsterdamin huippukokouksessa tukea ajaessaan työllisyyttä, ympäristökysymyksiä ja avoimuutta. Huippukokouksessa päätettiin myös Schengen-yhteistyön jatkamisesta Euroopan unionin puitteissa.

Lähialueyhteistyöstä todettiin selonteossa, että aiempien erottavien tekijöiden sijaan on löydetty uusia yhteistyömuotoja. Selvääkin selvempi asia on, että Pohjoismaat korostavat jatkossakin turvallisuuspoliittista yhteistyötä Venäjän kanssa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluaisin todeta, että ensimmäistä kertaa Pohjoismaiden neuvoston historiassa myös puolustusministerit antoivat neuvoston istunnossa oman selontekonsa. Sen esitti Norjan puolustusministeri Dag Jostein Fjærvoll. Selonteon käsittelyä istunnossa voidaan pitää tärkeänä askeleena Pohjoismaiden neuvoston toiminnan kehittyessä kattamaan kaikki keskeiset politiikan alat.

Ed. Hurskainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli erittäin hyvä, että ed. Wahlström otti esille pohjoisen ulottuvuuden, koska on eri Pohjoismaiden kannalta erittäin merkittävä asia, jos voimme toteuttaa Euroopan unionissa ajatukset tästä pohjoisesta ulottuvuudesta.

Haluaisin kuitenkin painottaa, että sain kuulla, että saman tyyppisiä aloitteita ja papereita on noin 11 EU:ssa eli eri alueet ovat esittäneet saman tyyppisesti omien alueidensa ongelmia ja asioita ja kehittämismahdollisuuksia. Niinpä toivoin, että tanskalaisen PN:n Eurooppa-valiokunnan sihteerin tulkinnoista huolimatta Pohjoismaat voisivat yhteistyössä ajaa tätä pohjoisen ulottuvuuden paperia EU:ssa.

Ministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Pari kommenttia liittyen ed. Wahlströmin puheenvuoroon.

Ensin haluan todeta, että mielestäni on hyvin tärkeätä, että pohjoismaiset kansanedustajat rakentavat vielä tiiviimpää yhteistyötä Baltian maiden kansanedustajiin päin. Me voimme saada uutta tietoa, me voimme informoida toisiamme ja se luo myös pohjaa laajemmalle poliittiselle yhteistyölle. Maissa, missä ei ole ollut monipuoluejärjestelmää pitkään aikaan, on myös tärkeätä, että eri puolueet ovat hyvin aktiivisia. Se onnistuu ehkäpä kaikkein parhaiten kansanedustajien kautta.

Sen lisäksi on myös syytä kehittää lähialueyhteistyötä vielä enemmän niin sanotuilla pehmeillä aloilla. Pohjoismainen hyvinvointimalli kelpaa erinomaisesti malliksi, kun Baltian maissa halutaan kehittää sosiaaliturvaa ja koulujärjestelmää. Nyt katsotaan entisissä kommunistimaissa hyvin pitkälle Yhdysvaltoja esimerkkinä tässä mielessä. Mielestäni pohjoismainen hyvinvointimalli on parempi. Se luo parempaa sosiaaliturvaa kaikille. Kun vielä tuloterot entisissä kommunistimaissa kasvavat niin nopeasti kuin kasvavat, olisi hyvä, jos voidaan kehittää sosiaaliturvaa, joka antaa jokaiselle kuitenkin jotakin.

Ed. Wahlström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Hurskaisen kommenttiin toteaisin vain, että noin tunti sitten päättynyt Pohjoismaiden neuvoston puhemieshistön kokous antoi kannanoton, julkilausuman, päätöksen, jossa annetaan täysi tuki tälle Suomen aloitteelle, pyrkimyksille saada pohjoinen ulottuvuus Euroopan unionin ohjelmaan. Minusta se oli erittäin hyvä päätös, koska sitä kautta voidaan näitä konkreettisia yhteistyömuotoja kehittää ja nimenomaan sillä tavoin, että Euroopan unionissa nähdään sekä Itämeren alueen että myös arktisten alueiden tärkeys ja kehitetään yhteistyötä, johon ministeri Norrback myös täällä viittasi.

Ed. Hysäälä: Arvoisa rouva puhemies! Koen itse Pohjoismaiden neuvoston työn hyvin tärkeäksi Pohjolan yhteislinkiksi. Ne puheet, joita Suomessa on joissakin tiedotusvälineissä esitetty ja joissa on vähätelty pohjoismaista yhteistyötä tai sen merkitystä, jätän kyllä omaan arvoonsa. Itse kuulun Eurooppa-valiokuntaan ja tämä valiokunta pyrkii hyvin monella tavalla nyt unionin alueella vaikuttamaan Pohjoismaista katsantokantaa edustaen.

Muun muassa voisin todeta, että kun Suomes-

sa oli 49. istunto, joka järjestettiin viime syksynä juuri täällä omassa eduskunnassamme, niin silloin valiokuntamme esitti, että Pohjoismaiden hallitukset tehostaisivat yhteistyötä ruokatarvikkeiden turvallisuuden takaamiseksi hyväksymällä EU:ssa ja Wto:ssa käsiteltävänä olevat säännöt ja osoittamalla ministerineuvoston budjettiin varoja tätä varten. Tässä tarkoitettiin sitä, että Pohjoismailla on elintarvikkeiden alueella paljon hyvää, jonka voisimme varmasti säilyttää, ja osoittaa myös Euroopassa, että elintarviketurvallisuus on meillä hyvin korkealla tasolla. Meillä ei ole esimerkiksi sellaisia tauteja, joita muualla Euroopassa on. Me haluamme myös, että nämä säännöt pysyvät hyvin turvallisina.

Ministeri Norrback puhui äsken pohjoismaisesta hyvinvointivaltiomallista. Varmasti sillä alueella myös meillä on paljon työkenttää. Yhtenä siihen liittyvänä sivujuonteena olen viimeksi täällä syksyn istunnossa nostanut alkoholipolitiikan esille. Meillähan Pohjoismaissa on alkoholipolitiikassa hyvin pitkät saman kaltaiset perinteet ja nyt niitä uhkaa murtaminen. Meillä on koettu alkoholipolitiikka hyvin vahvasti terveyspolitiikaksi ja haluaisimme säilyttää siltä osin oman mallimme. Euroopassa, kuten tiedämme, se on pitkältikin osa maatalouspolitiikkaa ja siellä pelaavat toiset lainalaisuudet esimerkiksi verojen osalta. Meitä vaaditaan laskemaan alkoholiveroja sen sijaan että voisimme ajatella, että muualla nostettaisiin ja saataisiin tasapaino. Näistä asioista pitäisi pystyä avoimesti keskustelemaan, minkä takia juuri Pohjoismaat joutuvat toimimaan keskieuropalaisella tavalla eikä päinvastoin, koska on osoittautunut, että me tarvitsemme kulttuuriin tällaista suojaa, koska meillä on hyvin pitkät erilaiset kulttuuriperinteet tällä alueella.

Eurooppa-valiokunta järjesti helmikuussa seurantakokouksen EU:n hallituskokouksen johdosta. Valiokunnan asialistalla on säännöllisesti jäsenmaiden Eurooppa-valiokuntien tai vastaavien elimien toiminta. Kesäkuussa valiokunta kävi Brysselissä ja tapasi sekä Euroopan parlamentin että komission edustajia. Valiokunnassa on pidetty etusijalla erityisesti kuluttajapolitiittisia kysymyksiä ja EU:n direktiivien täytäntöönpanoon liittyviä asioita. Nämä kuluttajapolitiikkaan liittyvät asiat ovat olleet todellakin hyvin keskeisesti esillä, ja siinä myöskin yhteistyötä jatkoissa tiivistetään eurooppalaisella tasolla.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan puheeni lopuksi kuitenkin puuttua eräaseen asiaan, joka puhututti Pohjoismaiden neuvoston suomalaisia

jäseniä viimeksi Göteborgissa ollessamme siellä kokouksessa. Me olemme pahoittaneet mieleme siitä, että eduskunta, joka on valinnut meidät kansainvälisiin tehtäviin, ei kuitenkaan noteeraa sitä ehkä muuten kuin poissaololistojen kärkeen meidät kiilaamalla. Osalla valiokunnan jäsenistä tuli kuusi valiokuntapoissaoloa ja kolme istunto-poissaoloa. Tämä asia pitäisi kyllä mielestäni jottenkin ratkaista, jos kansainvälistä yhteistyötä halutaan. Nyt meidät, jotka olemme muun muassa Pohjoismaiden neuvostossa eduskunnan lähettämässä tehtävissä ja teemme mielestämme siellä arvokasta työtä, siitä ikäänkuin palkitaan poissaolojen kuninkaina ja kuningattarina.

Tämä on tärkeä asia, johon toivon eduskunnassa otettavan kantaa.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymykseen alkoholiverosta haluaisin huomauttaa. Uskon, että ed. Hyssälällä on varsin eettinen ja myös ammatillinen näkemys tuossa asiassa, mutta toisaalta eurooppalainen kehitys, myös eurooppalainen kulttuuri ja Suomen avautuminen Eurooppaan kyllä luovat sen tilanteen, että me emme voi palata ikään kuin ajassa taaksepäin, pitäytyä tässä tilanteessa, että Suomi saa 7 miljardia alkoholi-veroa vuositasona, vaan se tulee alenemaan. Tämä pitää ottaa vakavasti huomioon. Tämä on luonnollinen kehitys ja tälle emme voi sinänsä mitään.

Ed. M e t s ä m ä k i: Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Ed. Wahlström tarkasteli hetki sitten pohjoismaista yhteistyötä ja Pohjoismaiden neuvoston toimintaa vähän laajemmin ja yleisemmin. Minä haluan omasta puolestani kiinnittää huomiota neuvoston lähialuevaliokunnan toimintaan, jossa pääsääntöisesti liikutaan aiemmin pohjoismaisessa yhteistyössä tabuna pidetyn ulkopolitiikan alueella.

Neuvoston lähialuevaliokunta on, kuten nimestäkin voi päätellä, pitänyt aktiivisesti yhteyttä lähialueisiimme. Vilkkaiden Baltia-yhteyksien lisäksi valiokunta tiivisti viime vuonna yhteydenpitoa myös Venäjällä oleviin lähialueisiin, Pietariin, Karjalaan ja Kuolan alueeseen. Valiokunta perehtyi kesämatkallaan muun muassa Kuolan alueen ympäristöongelmiin, Montshegorskin nikkelisulattoon, Apatityn kaivosalueeseen ja Murmanskin öljysatamaan sekä atomijäänmurtajien huoltotelakkaan.

Julkisuudessa on usein kerrottu hälyttäväänkin sävyyn Kuolan alueen ympäristötuhoista.

Käynti paikan päällä, sen voin sanoa, oli kyllä valiokunnan kaikille jäsenille erittäin opettavainen kokemus. Hälyttävät uutiset eivät missään tapauksessa ole olleet liioiteltuja. Ympäristö on todella vakavasti uhattuna Kuolan alueella. Sen kautta myös Suomi ja koko Pohjola ovat uhattuina. Ympäristöongelmat eivät kunnioita valtakuntien rajoja eivätkä mitään muitakaan rajoja. Erilaiset saasteet liikkuvat ilman ja veden välityksellä satoja kilometrejä. Meidän kannaltamme onkin parasta ympäristötyötä se, että autamme lähialueitamme, kuten Kuolan aluetta, ratkaisemaan ympäristöongelmansa.

Kuolan niemimaalla olevien ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan laajaa kansainvälistä yhteistyötä ja tukea niin teknisessä kuin myös rahallisessa muodossa. Pohjoismaiden neuvoston tuleekin yhdessä EU:n ja eri kehityspankkien kanssa vaikuttaa siihen, että Luoteis-Venäjän ympäristöongelmiin löydetään tyydyttävät ratkaisut. Se edistää myös parhaiten alueen vakautta ja on samalla parasta turvallisuuspolitiikkaa koko Luoteis-Venäjän kannalta. Ongelma on kuitenkin se tosiasia, että paikallinen sitoutuminen eri projekteihin on luvattoman heikkoa.

Fru talman! När det gäller de nordiska institutionernas insatser i våra närområden vill jag speciellt nämna Nordiska investeringsbanken. Vi kan känna oss nöjda med Nordiska investeringsbankens och dess dotterbolags Nefcos och Nopefs verksamhet. De har på ett fint och aktivt sätt varit med i det arbete som Finland och de övriga nordiska länderna har utfört och på ett framgångsrikt sätt stött utvecklingen inom miljövärdet och industrialiseringen i våra närområden. Genom att hjälpa våra närområden hjälper vi också oss själva. Det stöd vi fått och de investeringar som Nordiska investeringsbanken har gjort i våra grannländer är ett tecken på Nordens vilja och beredskap att på ett uppbyggande sätt verka för ökad säkerhet i våra närområden.

Arvoisa rouva puhemies! Kun on kysymys Pohjoismaiden instituutioiden toiminnasta lähialueillamme, haluan erityisesti mainita Pohjoismaiden Investointipankin. Voimme olla erittäin tyytyväisiä Pohjoismaiden Investointipankin ja sen tytäryhtiöiden Nefcon ja Nopefin toimintaan, joiden myötävaikutuksella Suomi ja muut Pohjoismaat ovat menestyksekkäästi tukeneet muun muassa lähialueittemme kehittämistä niin ympäristöteknologian kuin yleisen teollistamisenkin aloilla. Auttamalla lähialueita autamme

myös itseämme. Pohjoismaiden Investointipankin yritysverheen välittämät tuet ja sijoitukset lähialueisiin ovat osoitus Pohjolan halusta ja valmiudesta toimia rakentavasti lähialueittemme turvallisuuden lisäämiseksi.

Arvoisa puhemies! Laajaan turvallisuuskäsitteeseen olennaisena osana kuuluu ympäristöongelmien ja -riskien hallinta. Haluaisinkin ulkoasiainvaliokunnan kiinnittävän juuri tähän seikkaan huomiota, kun valiokunta käsittelee neuvoston kertomusta. Tänä päivänä, kun kylmän sodan aika on ohi, meidän on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota pehmeisiin turvallisuuspoliittisiin arvoihin, kuten jo lähes kaikkialla pahoinvoivaan ympäristöön ja sen ongelmiin.

Lopuksi haluan vielä kiinnittää huomiota Pohjoismaiden neuvoston jakamiin arvostettuihin palkintoihin, joista musiikki- ja kirjallisuuspalkinnot ovat tunnetuimmat. Vähemmälle huomiolle on kuitenkin jäänyt viime vuonna jo kolmannen kerran jaettu luonto- ja ympäristöpalkinto. Se voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on merkittävä, tai myös ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisellä tavalla huomioon luonnon ja ympäristön omassa toiminnassaan. Kannustamalla kansalaisia ja yrityksiä toimimaan puhtaamman luonnon puolesta voimme Pohjoismaiden neuvostossa myötävaikuttaa Pohjolan ja sen lähialueiden ympäristön hyväksi.

Arvoisa puhemies! Tässä valossa tuntuu hievan vieraalta, että pohjoismaisen Joutsen-ympäristömerkin on mahdollisesti väistyttävä EU:n vastaavan merkin tieltä juuri, kun olemme saaneet yritykset panostamaan merkkiin ja sen tunnetuksi tekemiseen. Kaikkea ei mielestäni pitäisi uhrata EU:n alttarille. Uuden merkin sisään ajaminen veisi jälleen oman aikansa ja toisi uusia kustannuksia. Se saattaisi myös johtaa siihen, että Pohjolassa olisi käytössä kaksi eri merkkiä: EU:n merkki ja sitten Norjassa ja Islannissa käytössä oleva Joutsen-merkki. Tähän ei meillä ole varaa.

Ed. P r u s t i : Arvoisa puhemies, fru talman! Käsiteltävänä oleva vuoden 97 toimintakertomus osoittaa, kuten aikaisemmissa puheenvuoroissakin olemme kuulleet, että Pohjoismaiden neuvoston toimintavuosi on ollut tuloksekas ja työntäyteinen. Aikaisempaa paremmin toiminta näkyi myös suomalaisessa lehdistössä. Siihen vaikutti joko se, että istunto pidettiin viime vuonna Helsingissä, tai se, että asiat, joita käsiteltiin

istunnossa ja muutamissa teemakokouksissa ja konferensseissa, olivat todella tärkeitä. Istunnon yhteydessä järjestettiin muun muassa kuulemistilaisuus rasismista ja muukalaisvihasta. Se oli jatkoa Pohjola-valiokunnan raportille Muukalaisviha ja rasismi.

Helsingin istunnossa hyväksyttiin myös lähialuevaliokunnan asettaman työryhmän raportti, jossa oli selvitetty lasten asemaa lähialueilla. Tuossa raportissa on toimenpide-ehdotuksia niin valtioille, ministerineuvostolle kuin Pohjoismaiden neuvostolle siitä, miten lasten asemaa lähialueillamme voitaisiin parantaa.

Olin itse mukana tuossa työryhmässä, ja on valitettavaa, että meillä on kovin vähän mahdollisuuksia esitellä yksityiskohtia eduskunnassa siitä, millä tavalla esimerkiksi me suomalaiset omassa kehitysavussamme voisimme ottaa paremmin lasten aseman huomioon. Mutta raportti on saatavilla ja sitä löytyy Suomen valtuuskunnan toimistosta.

Toinen näkyvä tapahtuma Helsingissä oli turvallisuuspoliittinen konferenssi, kuten Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja jo puheenvuorossaan mainitsi. Oli merkittävää, että tuohon istuntoon tuli osanottajia Baltian ja Venäjän lisäksi myös Puolasta ja Saksasta. Osallistujia oli yhteensä yli 400.

Mainittakoon vielä kulttuuriteemakonferenssi, jonka aihe — Pohjoismainen kulttuuri kansainvälisessä paineessa — oli myös mielenkiintoinen. Tilaisuus järjestettiin Oslossa. Kaikissa näissä tilaisuuksissa oli niin ministereitä, kansanedustajia, tutkijoita kuin järjestöjen edustajia todella runsaasti paikalla.

Koska Pohjoismaiden neuvoston varsinainen työ tehdään valiokunnissa ihan samoin kuin eduskunnassakin, siitä haluaisin sanoa muutama sanan.

Eduskuntahan valitsee aina valtuuskuntaan kansanedustajat. Meitä on 18 edustajaa vaikuttamassa ja viemässä suomalaista näkökulmaa pohjoismaiseen yhteistyöhön. Kolme valiokuntaa — Pohjola-valiokunta, lähialuevaliokunta ja Eurooppa-valiokunta — kokoontuvat usean kerran vuoden mittaan asioista riippuen. Yleensä kokoukset ovat 1–3 päivän tilaisuuksia. Kuten ed. Hyssälä mainitsi, se tarkoittaa, että joudumme olemaan poissa oman eduskuntamme työskentelystä niiltä päiviltä. Meillä tulee siis useita poissaoloja istunnoista ja myös valiokunnista.

Kun itse olen kokenut toisin kuin jotkut edustajat pohjoismaisen yhteistyön Suomellekin tär-

keäksi, niin olen myös pyrkinyt osallistumaan kokouksiin ja pidän annettua tehtävää yhtä velvoittavana kuin osallistumista valiokuntatyöhön eduskunnassa. Valitettavasti vain välillä tulee tunne, että pohjoismaista yhteistyötä ei meillä Suomessa arvosteta. Varsinkin Euroopan unioniin liittymisen jälkeen sitä ei ole pidetty samalla lailla merkityksellisenä. Miksi näin, jos esimerkiksi muissa Pohjoismaissa edelleenkin nähdään yhteistyö tärkeäksi ja tarpeelliseksi? Tässä asiassa tietysti toivoisi hallituksen taholta selkeämpää näkemystä, miten tähän työhön suhtaudutaan. Täytyy mainita, että ministeri Norrback on ansiokkaasti aikaisemminkin ottanut kantaa ja tekee valtavasti työtä pohjoismaisena yhteistyöministerinä.

Pohjoismaiden neuvoston työ ei tule yleisemmin esille, niin kuin totesin, vain näin toimintakertomusta käsiteltäessä. Siksi halusinkin tässä yhteydessä kertoa osallistumiseen liittyvästä ongelmatiikasta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan vielä mainita suomalaisten kannalta positiivisesta asiasta. Olemme voineet vaikuttaa siihen, että nykyisin myös valiokunnissa ja työryhmissä on tulkkaus suomen kielelle. Samoin lukuisat vaatimuksemme siitä, että asiakirjojen pitää olla käännettyinä suomeksi, ovat toteutuneet melko hyvin. Tämä mahdollistaa jatkossa yhä useamman suomenkielisen edustajan osallistumisen pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Ed. Prusti on varmaan oikeassa siinä, että pohjoismaista yhteistyötä ei arvosteta riittävästi, mutta sehän koskee kaikkea poliittista työtä minun ymmärtääkseni. Ei pohjoismainen yhteistyö tässä mielessä ole poikkeusasemassa. Tärkeintä on se, että me tiedämme, mitä teemme ja mihin pyrimme, siinä olen ed. Prustin kanssa täsmälleen samaa mieltä. Meillä on hyviä tavoitteita, toiminta on laajaa, mutta informaatio ei aina mene perille, kun yhteistyöstä puuttuu dramaattikkaa. Pitää vähän riidellä, jotta saadaan otsikoita. Silloin ihmiset uskovat, että tapahtuu jotakin. Mutta näin on normaalissakin politiikassa. Päivittäinen työ, joka tuottaa tuloksia ei aina herätä niin paljon mielenkiintoa kuin se ansaitsee.

Ed. Metsämäelle ympäristömerkinnästä: Olen lähtenyt siitä, että on hyvä, että EU:kin laatii oman merkkinsä. Jopa globaalilla tasolla tarvitaan ympäristömerkki, joka takaa ympäristöystävällisen tuotantoprosessin siitä lähtien, kun

raaka-aineet otetaan käyttöön, siihen saakka kunnes tuote on kuluttajan käsissä. Se on sinänsä hyvä. Minä olen lähtenyt siitä, että Pohjoismaissa saa elää omaa elämäänsä ja meillä saa olla merkki siitä, että me olemme vielä parempia kuin EU ja globaali taso. Näin olemme nimittäin hyvin monessa asiassa. Tässä mielessä kannattaa edelleen pitää pohjoismainen Joutsen-merkki käytössä ainakin toistaiseksi. Väitän, että jos tämä on laadun merkki, se ansaitsee paikkansa vielä hyvin pitkälle historiaan.

Sedan några ord om den monetära unionen. Det har sagts om den monetära unionen, att när Finland går med i den, då går vi emot det nordiska samarbetet. Jag tycker egentligen att det är rakt tvärtom, att det är Finland som är berett att fördjupa samarbetet. Nordiskt samarbete har hela tiden byggt på att man skall integrera förvaltning och politiska beslut med varandra, och vi fortsätter ju också på den linjen.

Sedan är det viktigt att komma ihåg, att det faktum att Finland får en ny valuta, det ändrar inte på nuvarande förhållanden. Också nu finns det fem valutor. Det är bara det att Finlands valuta ändrar namn så att ur den synvinkeln sett finns samma problem med valutaväxlingar kvar. Det är bara det att den finländska valutan blir så mycket större än de övriga nordiska när den täcker elva länder i Europa.

Jag tror dessutom att det är fråga om ett övergångsskede innan Sverige och Danmark går med i den monetära unionen. Jag är övertygad om att näringslivet ser till att euron tas i bruk i de här länderna inom en överskådlig tid. Om inte politikerna tar beslutet så fattar marknadskrafterna det. Då tycker jag det är bättre att vi gör det hos oss, att det är vi själva som fattar detta beslut.

Muutama sana siitä, miten ministeriöt toimivat tiiviissä yhteistyössä EU-asioissa. Poimin joitakin kommentteja siitä, mitä ministeriöt itse ovat sanoneet.

Oikeusministeriö esimerkiksi pitää tarpeellisenä direktiivien toimeenpanon yhteispohjoismaista koordinaatiota myös muissa kuin sisämarkkinakysymyksissä. Esimerkiksi kolmannen pilarin asioissa tulisi useissa tapauksissa harkita yhteispohjoismaisen näkökulman esiin nostamista. Tämä on mielestäni hyvin tärkeitä ja osoittaa, että oikeusministeriö antaa tälle hyvin suuren arvon.

Useat muut ministeriöt ovat vastanneet samalla tavalla: On tarvetta syventää yhteistyötä

ennen kuin direktiivejä hyväksytään EU:ssa, mutta on myös tarvetta syventää yhteistyötä, kun niitä implementoidaan, kun niitä otetaan käyttöön Pohjoismaissa. Tässä olemme ehtineet eräillä hallinnonaloilla aika pitkälle, toisilla taas tarvitaan vielä työtä ennen kuin päästään niin hyviin tuloksiin kuin olisi hyödyllistä meille kaikille.

Ed. El o (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Puhun nyt suomeksi ministeri Norrbackin puheen ruotsinkielisen osan, jossa hän toteaa, että on jotenkin hieno asia, että Suomi menee Pohjoismaista yksinään Emuun, ja se on oikeastaan osoitus hyvästä yhteistyöstä. Muistan, kun kävimme Emu-keskustelua ensimmäisen kerran. Esimerkiksi silloin ministeri Norrback oli vahvasti sitä mieltä, ettei Suomi tule olemaan ainoa Pohjoismaa. Nyt näyttää kuitenkin aivan varmalta, että olemme. Minusta on aika erikoinen tulkinta, että ministeri tulkitsee niin, että se jotenkin on hieno osoitus hyvästä yhteistyöstä, jos me ainoana Pohjoismaana menemme Emuun, mutta ainahan politiikassa kaikki voidaan tulkita niin kuin halutaan, mistä näkökulmasta tahansa.

Tässä yhteydessä vielä, puhemies, kun sain puheenvuoron, oikeastaan jäin odottamaan, että ministeri Norrback olisi kommentoinut Suomen ja muiden Pohjoismaiden, lähinnä nyt Ruotsin ja Tanskan eroa suhtautumisessa Baltian maiden EU-jäsenyyteen. Minusta on joskus tuntunut siltä, että Suomen hallitus on tahallaan hakenut erimielisyyksiä, ja mielestäni eri mieltä voidaan olla. Missään tapauksessa ei voi pakottaa Suomea siihen, että meidän on oltava samaa mieltä kuin esimerkiksi Ruotsin tai Tanskan. Mutta joskus tuntuu siltä, että me haemme tahallamme sitä.

Kun kymmenkunta päivää sitten oli julkisissa tiedotusvälineissä myös tieto siitä, että nykyistä parempaa pohjoismaista yhteistyötä EU:n puitteissa ei kannata hakeakaan Suomen näkökulmasta katsottuna, minä vähän sitä ihmettelen. Ehkä sittenkin, ministeri Norrback, pohjoismaisen yhteistyön kannalta olisi parempi se, että me pyrkisimme kuitenkin hakemaan sitä, mikä on yhteistä, eikä koko ajan yritettäisi löytää sellaista, mikä erottaa meidät muista Pohjoismaista.

Ed. M e t s ä m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä ministeri Norrbackin kanssa siitä, että on hyvä, jos EU:kin saa oman ympäristömerkkinsä, millä

ympäristöystävälliset tuotteet merkitään. Mutta minun huoleni lähtee siitä, mitä tapahtuu pohjoismaiselle Joutsen-merkille, kun EU:n merkki tulee käyttöön. Ainakin julkisuudessa on ollut sellaisia tietoja, että Joutsen-merkin käyttö lopuiksi ainakin Suomessa ja Ruotsissa EU-merkin myötä. Tätä minä pidän valitettavana kehityksenä. Minulle sopii hyvin, että meillä on Pohjoismaissa oma merkki ja muualla EU:ssa tuotetuilla tuotteilla on oma merkkinsä. Joutsen-merkki on jo arvo sinänsä ja se on tunnustettu ja arvostettu merkki.

Ministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Olen ed. Metsämäen kanssa samaa mieltä.

Minä en tiedä, onko minun kantani Emuun muuttunut miksiäkään. Olen aina ollut sitä mieltä, että siitä on enemmän hyötyä kuin haittaa Suomelle, vaikka siitä tuleekin ongelmia. Me olemme valinneet oman tiemme ja muut Pohjoismaat ovat valinneet oman tiensä. Kuten sanoin, olen vakuuttunut siitä, että Tanska ja Ruotsi tulevat myöhemmin mukaan monesta syystä. Ei tule olemaan erityisen helppoa olla Emun ulkopuolella. Se nyt Emusta.

Laajentumisesta haluan vain todeta sen, että varsinainen päätöshän oli aika lailla samanlainen kuin mitä Suomi tuki, eli komission ehdotus meni lävitse. Asioita voidaan tietenkin esittää monella tavalla ja siitä oli minusta ehkäpä kuitenkin enemmän kysymys. Minusta on kuitenkin parempi myös hakijamaille sellainen suhtautuminen, että kerrotaan asiat niin kuin ne ovat. Suomessa tehtiin analyysi tilanteesta EU:n sisällä ja siitä kerrottiin hyvin avoimesti. Minusta Ruotsi ja Tanska antoivat liian myönteisen kuvan siitä, mitkä kolmen Baltian maan mahdollisuudet todellisuudessa olivat. Meille oli tärkeätä se, että ainakin yksi maa voi liittyä.

Asioita voidaan tietenkin esittää monella tavalla ja jos sitä halutaan sanoa, ettei ole pakko provosoida, niin se on tietenkin totta, mutta ei Suomen puolelta minun tietääkseni kuitenkaan haluttu sitä tehdä. Joskus julkisuudessa myös keskustelu pääsee rönsyilemään vähän hakoteille ja erimielisyyksiä korostettiin mielestäni kyllä liikaa, niin kuin joskus on tehty. Mutta ei se myöskään vaarallista ole, että ollaan eri mieltä. Sehän on demokratiaa.

Ed. Kiviniemi: Arvoisa puhemies! Pohjoismaista yhteistyötä on oikeastaan koko 90-luvun ajan uudelleen arvioitu ja tämä uudelleenarviointi on johtanut toki tuloksiinkin, muun

muassa siihen, että pohjoismainen yhteistyö jaetaan nyt kolmeen pilariin: tähän perinteiseen pohjoismaiseen yhteistyöhön, lähialueyhteistyöhön ja Eurooppa-asioihin. Samoin on määritelty tällainen määritelmä kuin pohjoismainen hyöty.

Kyllä tämä uudelleenarviointi on ollut paikallaan ja se on näkynyt myös organisaatiossa ja neuvoston osalta hyvinkin selvästi eli asiavalio-kuntien tilalle on tullut kolme valiokuntaa, jotka pohjautuvat näihin kolmeen pilariin. Kun tätä uudistusta on tehty, niin ainakaan itse en aluksi ollut siitä kovin innostunut. Mutta nyt kun vähän yli vuoden tällä uudella organisaatiolla on toimittu, niin se on ollut positiivinen yllätys ja osoittanut, että uudistus oli kyllä aivan hyvä ratkaisu. Se on tuonut jonkinlaista uutta otetta toimintaan ja uutta innostuneisuutta neuvoston toimintaan on ollut havaittavissa. Toki voi myös epäillä sanoa, että on aivan sama, miten organisaatiota uudistettiin, pääasia, että niin tehtiin. Voi olla, että mikä tahansa uudistus olisi tuonut saman synergiaedun ja niin onkin, etteivät nuo toimitavat aina kovin oleellisia ole, vaan sisältö on se oleellisin.

Eli kehitys on ollut hyvää ja itse kun olen ollut lähialuevaliokunnan jäsen, olen kokenut toiminnan hyvin mielekkäänä. Samoin se, että on tuotu uusia asioita neuvoston toimintaan, ulkopoliittika ja puolustuspolitiikka keskustelun muodossa, ja että puolueyhymät ovat entistä selkeämmin esillä, osaltaan tätä toimintaa on jännevöittänyt.

Ministeri Norrback jossakin aikaisemmassa puheenvuorossaan totesi, että yhteistyö Pohjoismaiden ja Baltian maiden välillä on äärimmäisen tärkeää. Olen samaa mieltä. Neuvosto on ottanut nämä lähialueasiat entistä selkeämmin toimintaan mukaan, ja se on ollut erittäin hyvä asia. Toivoisin, että erityisesti Baltian maiden yhteistyöhön löytyisi tuolta sosialidemokraattien ja vasemmistoryhmän taholta samanlaista intoa kuin on keskiryhmissä ja konservatiiveilla, koska olen huomannut, että vähän tuo innostus Baltian kysymyksiin tuntuu olevan sidoksissa siihen, löytyykö niitä vastaavia kumppaneita sieltä Baltian maista eli löytyykö sieltä ystävyyspuolueita. Tämä on ihan selvä oma tulkintani asiasta. (Ed. Wahlström: Todella omaperäinen tulkinta!)

Mitä tulee vielä tähän organisaatioon, niin edelleenkin kun maailma muuttuu, Eurooppa muuttuu ja tilanne muuttuu, pitää pohtia, ovatko nämä toimintatavat järkeviä. Itse olen sitä mieltä, että meillä on edelleenkin liikaa seminaareja, palavereja ja kokouksia. Kansanedustajat ovat kiireisiä ihmisiä ja joskus joutuu

miettimään, ovatko kaikki seminaarit aivan tarpeellisia pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi. Minun mielestäni edelleenkin pitäisi päällekkäisyyttä karsia ja toimintaa jonkin verran vähentää.

Toinen ongelma on se, että me samat ihmiset pyörimme näissä kaikissa kokouksissa. Helmi-kuussa keskustellaan ympäristöasioista ja energiapolitiikasta, maaliskuussa hyvinvoinnista ja huhtikuussa EU:n laajentumisesta. Toki siellä aina silloin tällöin on muutamia uusiakin ihmisiä mukana, mutta minua hiukan häiritsee se, että aina me samat hoidamme eri asia-alueita myös Pohjoismaiden neuvostossa. Järkevintä olisi viedä toimintaa siihen suuntaan, että ne ihmiset, jotka parlamenteissa vastaavat eri asioista, esimerkiksi sivistysvaliokunnan ihmiset sivistysasioista, tapaisivat muiden Pohjoismaiden parlamenttien samoista asioista vastaavia ihmisiä ja keskustelisivat näistä asioista. Uskon, että se olisi pohjoismaiselle yhteistyölle huomattavasti hedelmällisempää kuin se, että vain me neuvoston jäsenet asioista keskustelemme.

Toki tämmöiselle nykyisen muotoiselle toiminnalle on perusteita. Esimerkiksi tämä yleiskokous, joka Pohjoismaiden neuvostossa pidetään, on erittäin hyvä keskustelufoorumi ministeri- ja kansanedustajille. Kun asialistalle on tuotu uusia asioita, kuten puolustus- ja ulkopoliittikka, niin se on entisestään lisännyt yleiskokouksen keskustelufoorumin painoarvoa.

Ed. El o : Puhemies! Käytän tästä paikaltani lyhyen puheenvuoron, jossa haluan todeta, että Pohjoismaiden neuvosto minun mielestäni edelleenkin hakee linjaansa Euroopan muutoksen jälkeen 1990-luvulla ja erityisesti, niin kuin tässäkin keskustelussa on käynyt ilmi, tämä linja nyt entistä useammin kietoutuu myös Euroopan unionin ja erityisesti Euroopan unionissa toimivien Pohjoismaiden ympärille.

Monta kertaa täällä Suomessa on annettu se kuva, että Ruotsi ja Tanska ovat Euroopan unionin pohjoismaisia häirikköjäseniä ja me suomalaiset kuljemme päälinjalla. Tältä tietysti voi ainakin ulkonaisesti näyttää, että näin on asianlaita, mutta esimerkiksi niissä asioissa, joista äsken ministeri Norrbackin kanssa keskustelimme, eli Suomi ainoana jäsenenä Pohjoismaista Emuun ja Baltian maiden laajentuminen EU:n sisällä, kuva muuttuu. Erityisesti esimerkiksi Baltian maiden jäsenyyksikysymyksessä ministeri Norrbackillekin varmasti jää sama kysymys kuin meille muille: Mitä nyt

Liettua ja Latvia esimerkiksi ajattelevat sen jälkeen, kun me liputimme, päinvastoin kuin Ruotsi ja Tanska, pelkästään Viron puolesta? Omalla tavallaan on totta kai ymmärrettävää, että me olimme Viron puolesta mutta tarvitseeko meidän samanaikaisesti asettua myös Liettuaa ja Latviaa vastaan?

Kaiken kaikkiaan, puhemies, me olemme varsin erikoisessa tilanteessa Pohjoismaiden osalta tänä päivänä, kun kolme Pohjoismaata on jäseniä EU:ssa ja Norja ja Islanti näyttävät tukevasti pysyvän ulkopuolella. Kerran vielä totean sen, ettei minun mielestäni ole mitään järkeä siinä, että etsitään ristiriitoja ja joskus siltä tuntuu, kun itse en ole mukana enää, olin monta vuotta 1980-luvulla mukana Pohjoismaiden neuvoston työssä, että näitä ristiriitoja jotenkin suomalaisten kannalta suorastaan haettaisiin. Erimielisyys on sitten toinen asia. Jos ollaan aidosti eri mieltä, se on aivan eri asia kuin poliittinen ristiriitojen hakeminen.

Ministeri Norrback : Arvoisa puhemies! Baltian maissa ollaan varmaan, niin kuin Suomessakin, eri mieltä samasta asiasta. Mutta ei Suomea syytetä niin kovin innokkaasti siitä, mitä Suomen taholta esitettiin, kun laajentumisesta neuvoteltiin EU:n sisällä. Lopputulos oli myös sikäli hyvä, että Viro oli mukana neuvottelemassa ensimmäisten joukossa, mutta muitakaan maita ei ole suljettu pois, vaan ne ovat myös neuvotteluissa EU:n kanssa ja yhteistyötä voidaan kehittää ja laajentaa. Suomikin on ilmoittanut selvänä tavoitteenaan, että on tärkeää, että kaikki Baltian maat liittyvät.

Eivät Ruotsi tai Tanska ole esiintyneet häirikköinä sen enempää kuin muut maat. En siihen voi yhtyä. Perinne puhua politiikasta on vähän toinen näissä maissa kuin Suomessa, missä mielestäni olemme maltillisempia, enkä näe sitä huonona ominaisuutena.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

3) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1996

Kertomus 4/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 3/1998 vp

Mietinnöt pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi torstain varsinaiseen täysistuntoon.

4) Hallituksen esitys vuoden 1998 lisätalousarvioiksi

Hallituksen esitys 2/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 4/1998 vp
Lisätalousarvioaloite 1—21/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

